

Csikós Ilona

„Színek zenéje / ablak a végtelenbe /
lépj be a képhe.”

Az arc mindig a láthatatlanból tesz valamit láthatóvá. Így van ez akkor is, ha szavakkal próbálunk portrét festeni. Akik Csikós Ilonát kategóriába akarják szorítani, szürrealista festőnek mondják. Akik egyediségében akarják megérteni, zavarba jönnek, és sokáig küszködhetnek, amíg képeihez megtalálják a megfelelő szavakat. Ám e képek megszólító ereje éppen ebben a különös, hosszan tartó utórezgésben rejlik, amely nem hagyja nyugodni a nézőt. A képeket ugyanis nem lehet elfelejteni.

*

Sok alkotóról mondták már, hogy egész életében mindig ugyanazt az egy dolgot igyekezett kifejezni. Csikós Ilona esetében ez a belső fény, a belső végtelen, amelyet a természetben a tenger és az ég, az emberben a lélek fejez ki. A fény és a tenger szülötte Ő. Február végén a Nap a Halak csillagképében jár. A tengert a mitikus képzelet mindig is a tudattalan, az álmok, az életünket meghatározó ősképek világának tartotta. Ha hiszünk a napok szimbolikájában – és miért ne hinnénk! – a művésznő születésnapja, február 24-e fontos határpont: egyszerűt a tél végét jelentő „királytemetés”, a Karnevál hercegének távozása, másrészt Jég-törő Mátyás napja. Mátyást az apostolok az áruló Júdás helyett választották maguk közé tizenkettediknek. Vértanúhalált halt, lefejezték. A hóhér bárdja, szekercéje a tél hatalmának megtörését jelképezi. Mi más ez, ha nem az ÉN korlátainak, a belső falaknak a ledöntését szimbolizáló tett, az egyre nyitottabb létezésért, az élet átszellemiesítéséért folytatott küzdelemben?

„Ha nem lettem volna festő, zenész lennék” – mondja magáról. Ugyanaz az erő keres magának különböző kifejezést. „Good men spiritualize their bodies, bad men incarnate their souls.” A helyes út az, ha az ember a testét átszellemiesíti, a helytelen út az, ha az ember a lelkét húsba öltözteti. Csikós Ilona élete és festészete ezt a szublimálást, a létezés iránti nyitottságot, a kultúrán túli szellemiséget fejezi ki. 14 éves kora óta vegetáriánus.

A képzőművészeti gimnáziumban *Dudás Jenő* volt a tanára. Mestere később: *Bernáth Aurél*. Legfőbb ihletője az utazás. Egész Európát bejárta, hosszabb ideig élt Londonban. Festői látását az angol táj, a nagy távlatok, a tenger befolyásolta leginkább. Évente több hónapot tölt alkotóházban. Legjobban a Kecskeméti Alkotóházat kedveli. Egyéni és csoportos kiállításai voltak Budapesten, vidéken, Londonban, Göteborgban.

*

„Mielőtt festeni kezdtem, volt egy álmom: egy szobában a falon *saját képeimet* láttam. Legalább harminc festményt.” Ezeket immár megfestette. Színeiben a muzsikával való bensőséges kapcsolata él. Képei hanglátomások. Képein a lyukas kavics, kagyló, épületmaradvány, égbenyülő kéz, nyitott ajtó, vagy ablak formateremtője mindig a végtelen tér, amelyet csak az avatatlan szem ítél külső környezetnek, valójában ez a belső tartalom, a lélek, a legvalóságosabb valóság.

Csikós Ilona élete és életműve nyitott létezésről tanúskodik, ahol a végtelenség nem pusztá gondolat, hanem megélt tapasztalat. Festészete új látásmódra tanít.

László Ruth